

Латиш Анна, здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук Віталій Григорович, доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

За останні роки в Україні проведено досить результативну науково-теоретичну роботу з теоретичного вивчення питання конфіденційного співробітництва. Серед науковців слід відзначити: С.В. Албула, А.В. Єфремова, О.Б. Керницького, М.М. Перепелиці, С.В. Обшалова, К.М. Ольшевського, І.М. Охріменко, В.Є. Тарасенко, Р.В. Тарасенко, С.Р. Тагієва та ін.

Під конфіденційним співробітництвом слід розуміти взаємодію громадян з оперативними підрозділами правоохоронних органів, яка полягає у наданні ними на засадах добровільності систематичної законспірованої допомоги у вирішенні завдань оперативно-розшукової діяльності [1]).

Оперативні підрозділи з метою виконання завдань оперативно-розшукової діяльності у відповідності до п. 14 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [2] мають право використовувати конфіденційне співробітництво згідно ст. 275 Кримінального процесуального кодексу України (далі за текстом – КПК України) [3].

Ст. 275 КПК України передбачає, що проводячи негласні слідчі (розшукові) дії слідчий уповноважений використовувати інформацію, яку отримано внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, а також залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, які передбачені КПК України [3].

Слідчий або уповноважений оперативний підрозділ, проводячи негласні слідчі (розшукові) дії в праві використовувати інформацію, яку було отримано під час конфіденційного співробітництва з іншими особами або залучення таких осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, передбачених ст. 275 КПК України [3] (п. 3.9. Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні) [4].

За бажанням осіб їх співробітництво з оперативним підрозділом може бути оформлено письмовою угодою з гарантуванням конфіденційності співробітництва. Співробітництво на конфіденційній основі дозволяється встановлювати з повнолітніми, дієздатними особами, які добровільно дали на це згоду незалежно від їх громадянства, національності, статі, посадового, соціального та майнового стану, належності до громадських об'єднань, політичних, ідеологічних і релігійних переконань здатних за своїми діловими та особистими якостями надавати допомогу в боротьбі зі злочинністю за винятком випадків, передбачених чинним законодавством України.

Конфіденти вважаються однією з основних сил оперативно-розшукової діяльності через те, що, як правило, забезпечують добування таємної інформації, необхідної для оперативних підрозділів у сфері оперативно-розшукової діяльності. Умови конфіденційного співробітництва та порядок його оформлення встановлюються відомчими актами. Особи, які залучені до конфіденційного співробітництва, при виконанні завдань оперативно-розшукової діяльності зобов'язані зберігати таємницю, яка стала їм відома у зв'язку з цим. Розголошення такої таємниці тягне за собою відповідальність відповідно до чинного законодавства, крім випадків розголошення інформації про незаконні дії, які порушують права людини.

Використання інформації, отриманої внаслідок конфіденційного співробітництва, як і сама робота з конфідентами відзначається великою складністю і вимагає від працівників оперативних підрозділів необхідних знань у цій сфері і належного практичного досвіду.

Конфіденційне співробітництво можна вважати одним із найбільш дієвих оперативно-розшукових заходів стосовно попередження, виявлення та розкриття злочинів. Адже такий спосіб співробітництва є негласним, тобто невідомим для сторонніх осіб, і забезпечує постійне надходження інформації про об'єкт розробки. Дана інформація може мати різний за своїм характером зміст, тому оперативний працівник повинен її проаналізувати, враховуючи особистість конфідента, мотиви його співпраці, особисті якості – запам'ятовування та відтворення отриманих відомостей та фактів. Здебільшого діяльність конфідентів носить випереджаючий характер, тобто вона спрямована на збір інформації про явища та факти злочинної поведінки у майбутньому, щоб потім правоохоронні органи змогли запобігти вчиненню чергового злочину.

Підсумовуючи зазначене вище, слід погодитися з С. А. Вязмікіним, що існують деякі відмінності конфіденційного співробітництва під час проведення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій у протидії злочинам, зокрема за правовим статусом, суб'єктним складом та процесуальним оформленням.

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59321 (дата звернення 23.11.2020)

1. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-13. – Ст. 88.

3. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Наказ Генеральної прокуратури України; Міністерства внутрішніх справ України; Служби безпеки України; Адміністрації державної прикордонної служби України; Міністерства фінансів України; Міністерства юстиції України від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12> (дата звернення 23.11.2020)

4. Вязмікін С.А. Конфіденційне співробітництво у кримінальному провадженні URL: http://elar.naiiau.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/3846/1/11_p058-060.pdf (дата звернення 23.11.2020)

Маклаков Олександр, здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук Віталій Григорович, доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

ЩОДО ШЛЯХІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

В сучасних реаліях слід детально вивчати та аналізувати ряд проблемних питань, з метою подальшої успішної оперативно-розшуковій протидії злочинам і запропоновані шляхи їх удосконалення.